

НОВІ ВІДНОСИНИ ВИКЛАДАЧ-СТУДЕНТ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

Гращенко В. В.

старший викладач кафедри іноземних мов

Крамаровська Г. К.

старший викладач кафедри іноземних мов

**Національний технічний університет «Харківський політехнічний
інститут» м. Харків, Україна**

Ми живемо у світі високих технологій, у світі який дуже швидко змінюється, і ми самі змінюємося. Кордони між державами у наш час – це лише умовності. Зростає комунікація між людьми, збільшуються міжнародні контакти. Якщо людина не володіє іноземною мовою, їй навряд чи вдасться затриматися на гарній роботі, чи отримати кар'єрне зростання. ВУЗи сьогодні не лише мають готувати кваліфікованих спеціалістів, вони мають готувати спеціалістів, що готові працювати на міжнародному рівні. Якщо раніше іноземну мову використовували лише для читання наукових статей та перекладів, то зараз вона є вкрай необхідною як для повсякденного, так і професійного спілкування. Ми не можемо лише вчити граматики та перекладу. Ми маємо вчити комунікації. Граматика, фонетика, переклад – все це лише інструменти для кінцевого результату – успішної комунікації. З цього випливає необхідність зміни підходу до навчання іноземній мові, необхідність зміни ролей студент-викладач.

Однією з проблем навчання іноземній мові є те що студенти не вміють застосовувати отримані знання на практиці. І новий підхід до вивчення іноземної мови може як раз це питання вирішити. Студенти вчать іноземну мову не для викладача, не для гарної оцінки – вони її вчать для себе, для того, щоб користуватися нею у своєму житті.

Але реформувати потрібно не лише систему освіти, але й відношення викладача до освітнього процесу. Сучасний викладач, це не лише компетентна у своєму предметі людина, це співучасник освітнього процесу, нарівні зі студентами. Він має створити середовище, де студенти зможуть навчатися. Викладач перестає бути у центрі навчального процесу, він більше не є єдиним джерелом нової інформації. Студенти мають вільний доступ до будь-якої інформації, і нова задача викладача полягає не стіль-

ки в передачі знань, скільки в тому, щоб навчити студентів аналізувати інформацію, розумно її вибирати, використовувати, та перетворювати на знання. Світ дуже швидко змінюється, викладач не може знати, що буде через 5-6 років, коли студент почне своє професійне життя. Тому сьогодні мало дати студенту знання, треба навчити його діставати ці знання самому, бути гнучким. Викладач має навчити студентів як вчитися. Інакше кажучи, ВУЗ та викладач мають створити середовище, у якому студенти зможуть оволодіти певними знаннями.

Думка про зміну ролі викладача стає особливо актуальною під час викладання мови професійної орієнтації. Зазвичай, студенти є більш обізнані в питаннях своєї спеціальності, а викладач володіє іноземною мовою і знає як навчити студентів цієї мови. І лише у плідній співпраці викладач навчить засобам, а студент використає їх для успішної іншомовної комунікації.

Викладач має мобілізувати власний потенціал студентів до вивчення іноземної мови, створити підґрунтя для пізнавальної діяльності студентів.

Дуже важливим стає вміння вести діалог зі студентами, бо він є важливою складовою для формування мовленєвих компетенцій. Але цей діалог треба вести не з позиції «головного», а з позиції співрозмовника, викладач не повчає, а ділиться досвідом та знаннями. Не треба давати відповіді, треба запитувати у студентів, ставити їм відкриті запитання, стимулювати студентів думати разом з викладачем та самостійно робити висновки. Але такий підхід не означає повну самоосвіту. Викладач все ж таки керує процесом навчання, скеровує думки студентів у потрібний напрямок. Студенти завжди розраховують на його підказки та допомогу. Дуже добре коли на заняттях можна привести приклади із власного досвіту студентів, з того, що їх оточує. Таким чином предмет вивчення наближається до їх реальності, стає частиною їх життя. А навички, які отримують студенти, пов'язані насамперед з їхніми професійними потребами.

Але ці зміни стосуються не тільки системи освіти та викладачів. Змінюється також і роль студента, він не є більше пасивним учасником навчального процесу. Він співучасник. Він не може більше просто сидіти, занотовувати лекцію та зазубрювати її на іспит, інколи навіть добре не розуміючи навіщо це йому. Сучасний студент активний, незалежний, він вміє використовувати інформацію, вміє працювати з нею, робити виснов-

ки. Він не повторює правило за викладачем, але приходить до цього правила сам, за допомогою викладача.

Звісно студенти, які приходять сьогодні в ВУЗи дуже різні, і не завжди готові до такої активної ролі на заняттях. Вони здебільшого чекають, коли викладач все зробить за них. І викладач, обираючи методику повинен враховувати аудиторію, з якою він працює. Він має показати своє доброзичливе ставлення, намагатися підвищити самооцінку студентів, актуалізувати їхні внутрішньо-особистісні ресурси. Можна повідомити інформацію, яка буде цікавою студентам. Якщо вона входить до кола їх інтересів, то до співбесіди долучаться навіть некоммунікабельні студенти, та ті, що бояться зробити помилки при розмові. Групові вправи, де студенти взаємодіють один з одним, також сприятимуть зростанню комунікації, бо в таких вправах немає прямого контролю за розмовою, і студенти стають більш розслабленими та не бояться помилок. Закордонном вже давно використовують такі форми навчання, як рольові ігри, групові дискусії, робота в команді, письмові роботи творчого характеру.

Моделювання реальних ситуацій з повсякденного чи професійного життя сприяє скороченню розриву між теоретичними знаннями, та їх практичним застосуванням.

Нажаль сучасна система освіти не завжди відповідає тим потребам, які студенти мають у своєму професійному житті після закінчення ВУЗу. [3, с. 705-707]. В такій системі освіти традиційно викладач є еталоном знань, а заняття здебільшого проводяться у вигляді монологу викладача. Студенти та викладачі, як правило, перенавантажені аудиторними заняттями, і в них вже не залишається ні часу ні бажання для розкриття свого творчого потенціалу. Іншою перепорою на шляху до нового підходу у вивченні іноземної мови є різний рівень знань, з яким студенти приходять до університету, та неможливість розділити їх по групах залежно від базових знань іноземної мови.

Підвищення якості освіти можливе лише за умови активної відкритої співпраці усіх сторін учбового процесу. Домінантні відносини між викладачем та студентами змінюються на партнерські. Новий тип викладача, – це викладач тренер, якій працює з командою. І саме гра всієї команди призводить до успіху. Нова модель навчання допомагає повірити у власні можливості. Процес навчання протікає із застосуванням особистісно-орієнтованого підходу, моделюванням професійних умов спілкування; та

з використанням вправ що підвищують комунікативну активність студентів, що стає можливим завдяки діалогу, вільному висловлюванню думок, творчим завданням, ситуаціям з відкритим вибором.

Література:

1. Дробязко Ю.І. *Співробітництво викладача і студента в процесі формування комунікативних умінь та навичок [Електронний ресурс].* – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1058>
2. Кіпень В.П. *Нова філософія освіти та моделі діяльності викладачів ВУЗів [Електронний ресурс].* – Режим доступу: http://www.iai.donetsk.ua/_u/iai/dtp/CONF/12/articles/sec2/s2a5.html
3. Тумакова Н. А., Ткаченко Ю. А. *К вопросу о роли мотивации в обучении иностранному языку в вузе // Молодой ученый.* – 2015. – № 6. – С. 705-707.